

چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۴۰۰

دفتر جمعیت، نیروی کار و سرشماری

اشتغال و بیکاری، از جمله موضوع‌های اساسی اقتصاد هر کشور است، به‌گونه‌ای که افزایش اشتغال و کاهش بیکاری، به‌عنوان یکی از شاخص‌های توسعه‌ی یافتگی جوامع تلقی می‌شود. نرخ بیکاری یکی از شاخص‌هایی است که برای ارزیابی شرایط اقتصادی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. از سال ۱۳۷۶ اطلاعات بازار کار کشور از طریق طرح "آمارگیری از ویژگی‌های اشتغال و بیکاری خانوار" حاصل می‌شد که به منظور بهبود کیفیت و انطباق بیشتر با مفاهیم بین‌المللی به‌ویژه سازمان بین‌المللی کار^۱، مورد بازنگری قرار گرفت تا به صورت طرح فعلی و با عنوان "طرح آمارگیری نیروی کار" به اجرا درآید. "طرح آمارگیری نیروی کار" اولین بار در سال ۱۳۸۴ آغاز شد و از آن زمان تاکنون در ماه میانی هر فصل اجرا شده است.

"طرح آمارگیری نیروی کار" با هدف شناخت ساختار و وضعیت جاری نیروی کار و تغییرات آن اجرا می‌شود. این هدف از طریق «برآورد شاخص‌های فصلی و سالانه‌ی نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تعداد سالانه در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تغییرات فصلی و سالانه‌ی شاخص‌های نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها» و «برآورد تغییرات سالانه‌ی شاخص‌های نیروی کار در سطح استان‌ها» تأمین می‌شود.

جامعه تحت پوشش طرح آمارگیری نیروی کار مجموعه افرادی است که طبق تعریف، عضو خانوارهای معمولی ساکن یا گروهی در نقاط شهری یا روستایی کشور هستند. لذا، این طرح اعضای خانوارهای معمولی غیر ساکن و اعضای خانوارهای موسسه‌ای را پوشش نمی‌دهد. روش آمارگیری در این طرح به صورت خوشه‌ای دو مرحله‌ای طبقه‌بندی شده است. در این طرح، علاوه بر برآورد سطوح، برآورد تغییرات نیز مورد نظر است، از این رو از روش نمونه‌گیری چرخشی استفاده می‌شود. نمونه‌گیری چرخشی با ثابت نگه‌داشتن بخشی از واحدهای نمونه بین دو فصل آمارگیری و تغییر بقیه واحدها، به بهترین نحو، امکان برآورد سطوح و تغییرات را فراهم می‌کند. با توجه به اهداف طرح، الگوی چرخش انتخابی برای این طرح، یک «الگوی ۲-۲-۲» است، یعنی طی دوره‌ی نمونه‌ی پایه^۲ از هر خانوار نمونه، حداکثر چهار بار آمارگیری به عمل می‌آید، به این ترتیب که خانوار، دو فصل متوالی در نمونه است، سپس به طور موقت برای دو فصل متوالی از نمونه خارج می‌شود، بعد مجدداً برای دو فصل متوالی به نمونه باز می‌گردد و پس از آن تا انتهای سال‌های مربوط به دوره نمونه پایه از نمونه خارج می‌شود. لازم به ذکر است که انجام بهینه نمونه‌گیری چرخشی، مستلزم به‌کارگیری نمونه‌ی پایه است. منظور از نمونه‌ی پایه، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای تأمین نیازهای چند آمارگیری یا چند دوره از یک آمارگیری، زیرنمونه‌هایی انتخاب کرد. چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی اول، از فصل بهار سال ۱۳۹۷، چهارمین نمونه پایه آمارگیری‌های خانواری است. نمونه پایه، واحدهای نمونه‌گیری مرحله‌ی اول (خوشه‌ها) را شامل می‌شود. هر خوشه، شامل یک بلوک/آبادی، بخشی از یک بلوک/آبادی بزرگ یا در مواردی مجموعه‌ای از چند بلوک/آبادی کوچک است که بر اساس اطلاعات سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ ساخته شده است. همچنین با توجه به تغییر و تحولات جمعیتی و واحدهای مسکونی در نقاط شهری، به منظور تهیه‌ی چارچوب مناسب و به‌هنگام، بخشی از خانوارها در محدوده‌ی خوشه‌های نمونه پایه در زمستان ۱۳۹۹ فهرست‌برداری شدند.

شایان ذکر است از بهار ۱۳۹۷ در انتشار نتایج این آمارگیری، فاصله اطمینان^۳ ۹۵٪ برای شاخص نرخ بیکاری ارائه گردیده است. از نظر روش شناسی آماری، این فاصله اطمینان به این معناست که اگر از جامعه آمارگیری چندین نمونه با روش نمونه‌گیری یکسان استخراج شود و بر اساس هر کدام از این نمونه‌ها یک فاصله اطمینان برای مقدار واقعی نرخ بیکاری جامعه محاسبه شود، انتظار داریم ۹۵٪ از این فواصل اطمینان، مقدار واقعی نرخ بیکاری را شامل شود.

۱- International Labour Organization (ILO)

۲- Master Sample

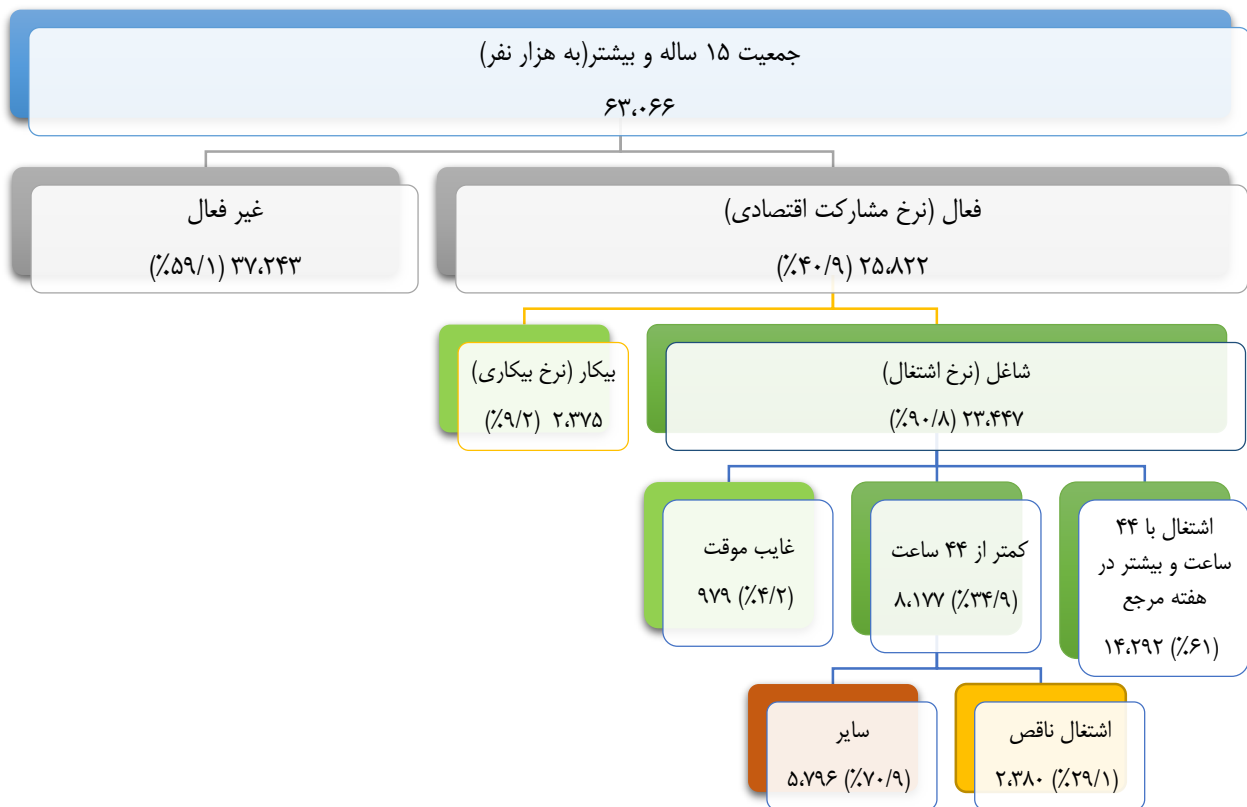
۳- Confidence Interval

شایان گفت است بر اساس بررسی‌های به عمل آمده، به دلیل تحولات اجتماعی صورت گرفته در زمینه سن ورود به بازار کار در سال‌های اخیر، در کشورهای مختلف حداقل سن ۱۵ سال، برای بررسی شاخص‌های کلیدی بازار کار در نظر گرفته شده است که به دلیل تحولات مشابه در کشورمان، از بهار ۱۳۹۸ شاخص‌های عمده بازار کار کشور براساس جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر محاسبه و ارائه می‌گردد.

یافته‌ها

براساس نتایج این آمارگیری در سال ۱۴۰۰، عمده‌ترین شاخص‌های بازار کار و تغییرات آن در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ در جدول ۱ ارائه شده است. در جدول ۲ نیز شاخص‌های عمده بازار کار به تفکیک استان، جدول ۳ شاخص‌های عمده نیروی کار جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۰، جدول ۴ سهم اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک استان در سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و در جدول ۵ سهم اشتغال در بخش‌های عمده‌ی اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۰ ارائه شده است.

نمودار ۱- شاخص‌های عمده بازار کار در سال ۱۴۰۰ (ارقام به هزار نفر)

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت) جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۴۰٫۹ درصد جمعیت در سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند؛ یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که نرخ مشارکت اقتصادی در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی کم‌تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص، نسبت به سال قبل (۱۳۹۹)، ۰٫۴ درصد کاهش داشته است. بررسی نسبت اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر بیانگر آن است که ۳۷٫۲ درصد از جمعیت در سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) شاغل بوده‌اند. این شاخص در بین مردان بیش‌تر از زنان و در نقاط روستایی بیش‌تر از نقاط شهری بوده است.

جدول ۱- شاخص‌های عمده بازار کار و تغییرات آن به تفکیک جنس، نقاط شهری و روستایی در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ (تعداد: نفر - نرخ، سهم و نسبت: درصد)

شاخص‌های نیروی کار	کل کشور			مرد			زن			
	تعداد	سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹	تغییرات	سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹	تغییرات	سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹	تغییرات
جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر ^۱	تعداد	۶۳۰۶۵۸۱۲	۶۲۳۷۵۷۳۵	۶۹۰۰۷۷	۳۱۵۱۱۶۸۹	۳۱۱۷۰۱۴۶	۳۴۱۵۴۳	۳۱۵۵۴۱۲۳	۳۱۲۰۵۵۸۹	۳۴۸۵۳۴
مشارکت اقتصادی	نرخ	۴۰٫۹	۴۱٫۳	-۰٫۴	۶۸٫۷	۶۸٫۷	۰٫۰	۱۳٫۳	۱۳٫۹	-۰٫۶
جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	تعداد	۲۵۸۱۲۲۴۰۵	۲۵۷۳۷۱۱۰	۸۵۲۹۵	۲۱۶۳۷۶۱۶	۲۱۴۰۱۰۳۸	۲۳۶۵۷۸	۴۱۸۴۷۸۹	۴۳۳۶۰۷۲	-۱۵۱۲۸۳
جمعیت غیرفعال ۱۵ ساله و بیش‌تر	تعداد	۳۷۲۴۳۴۰۷	۳۶۶۳۸۶۲۵	۶۰۴۷۸۲	۹۸۱۷۴۰۷۳	۹۷۶۹۱۰۷	۱۰۴۹۶۶	۲۷۳۶۹۳۳۵	۲۶۸۶۹۵۱۸	۴۹۹۸۱۷
اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	نسبت	۳۷٫۲	۳۷٫۳	-۰٫۱	۶۳٫۳	۶۲٫۹	۰٫۴	۱۱٫۱	۱۱٫۷	-۰٫۶
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	تعداد	۲۳۴۴۷۴۵۲	۲۳۲۶۳۰۴۷	۱۸۴۴۰۵	۱۹۹۳۲۰۰۴	۱۹۶۰۵۳۷۴	۳۲۶۶۳۰	۳۵۱۵۴۴۸	۳۶۵۷۶۷۳	-۱۴۲۲۲۵
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	نرخ	۹٫۲	۹٫۶	-۰٫۴	۷٫۹	۸٫۴	-۰٫۵	۱۶٫۰	۱۵٫۶	۰٫۴
بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	تعداد	۲۳۷۴۹۵۳	۲۴۷۴۰۶۳	-۹۹۱۱۰	۱۷۰۵۶۱۲	۱۷۹۵۶۶۴	-۹۰۰۵۲	۶۶۹۳۴۱	۶۷۸۳۹۹	-۹۰۵۸
بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله	نرخ	۲۳٫۷	۲۳٫۷	۰	۲۰٫۹	۲۱٫۲	-۰٫۳	۳۷٫۰	۳۶٫۰	۱٫۰
بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله	تعداد	۵۵۷۷۹۳	۵۶۲۶۲۲	-۴۸۲۹	۴۰۷۳۵۳	۴۱۷۸۰۴	-۱۰۴۵۱	۱۵۰۴۴۰	۱۴۴۸۱۸	۵۶۲۲
اشتغال در بخش کشاورزی	نرخ	۱۶٫۵	۱۶٫۷	-۰٫۲	۱۳٫۸	۱۴٫۱	-۰٫۳	۲۸٫۳	۲۷٫۹	۰٫۴
اشتغال در بخش صنعت	تعداد	۱۶۶۹۲۶۲	۱۷۶۰۹۷۳	-۹۱۷۱۱	۱۱۳۸۳۶۸	۱۲۱۳۳۵۰	-۷۴۹۸۲	۵۳۰۸۹۵	۵۴۷۶۲۳	-۱۶۷۲۸
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۱۶٫۳	۱۷٫۴	-۱٫۱	۱۶٫۲	۱۷٫۲	-۱٫۰	۱۷٫۲	۱۸٫۶	-۱٫۴
اشتغال در بخش خدمات	تعداد	۳۸۲۷۲۴۵	۴۰۴۲۸۳۲	-۲۱۵۵۸۷	۳۲۲۱۷۴۴	۳۳۶۴۱۴۳	-۱۴۲۳۹۹	۶۰۵۵۰۱	۶۷۸۶۸۹	-۷۳۱۸۸
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۳۳٫۸	۳۳٫۳	۰٫۵	۳۵٫۳	۳۴٫۷	۰٫۶	۲۵٫۳	۲۵٫۷	-۰٫۴
اشتغال در بخش خدمات	تعداد	۷۹۲۹۴۳۹	۷۷۴۸۵۱۵	۱۸۰۹۲۴	۷۰۴۰۸۵۸	۶۸۰۶۹۴۹	۲۳۳۹۰۹	۸۸۸۵۸۱	۹۴۱۵۶۶	-۵۲۹۸۵
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۴۹٫۸	۴۹٫۳	۰٫۵	۴۸٫۵	۴۸٫۱	۰٫۴	۵۷٫۵	۵۵٫۷	۱٫۸
اشتغال ناقص	تعداد	۱۱۶۸۱۷۵۸۳	۱۱۴۶۹۶۴۰	۲۱۷۹۴۳	۹۶۶۷۰۷۴	۹۴۳۲۴۸۶	۲۳۴۵۸۸	۲۰۲۰۵۰۹	۲۰۳۷۱۵۴	-۱۶۶۴۵
اشتغال ناقص	سهم	۱۰٫۲	۹٫۵	۰٫۷	۱۱٫۲	۱۰٫۴	۰٫۸	۴٫۳	۴٫۲	۰٫۱
بیکاری جمعیت فارغ‌التحصیل آموزش عالی	تعداد	۲۳۸۰۰۱۳	۲۲۰۰۴۳۲	۱۷۹۵۸۱	۲۲۲۷۴۹۴	۲۰۴۶۵۵۸	۱۸۰۹۳۶	۱۵۲۵۱۹	۱۵۳۸۷۵	-۱۳۵۶
بیکاری جمعیت فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران	نرخ	۱۳٫۶	۱۴٫۲	-۰٫۶	۹٫۷	۱۰٫۴	-۰٫۷	۲۲٫۸	۲۲٫۸	۰٫۰
بیکاری جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان	تعداد	۹۵۷۲۷۱	۹۶۲۷۶۲	-۵۴۹۱	۴۷۶۶۵۸	۴۸۴۹۳۹	-۸۲۸۱	۴۸۰۶۱۳	۴۷۷۸۲۲	۲۷۹۱
سهم جمعیت بیکار فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران	سهم	۴۰٫۳	۳۸٫۹	۱٫۴	۲۷٫۹	۲۷	۰٫۹	۷۱٫۸	۷۰٫۴	۱٫۴
سهم جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان	سهم	۲۵٫۸	۲۵٫۰	۰٫۸	۲۲٫۲	۲۱٫۴	۰٫۸	۴۶٫۴	۴۴٫۳	۲٫۱
جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغل (NEET) ^۲	نرخ	۲۷٫۴	۲۹٫۴	-۲۰۰	۱۶٫۹	۱۸٫۲	-۱٫۳	۳۹٫۰	۴۱٫۵	-۲٫۵
متوسط ساعت کار شاغلان	تعداد	۲۹۲۶۲۸۱	۳۰۸۹۷۵۷	-۱۶۳۴۷۶	۹۴۱۰۳۹	۹۹۶۰۴۳	-۵۵۰۰۴	۱۹۸۵۲۴۲	۲۰۹۳۷۱۴	-۱۰۸۴۷۲
متوسط ساعت کار شاغلان	ساعت	۴۳٫۵	۴۲٫۲	۱٫۳	۴۵٫۳	۴۴٫۲	۱٫۱	۳۳٫۶	۳۱٫۳	۲٫۳

- اختلاف در جمع کل شاغلان با جمع شاغلان سه بخش ناشی از وجود اظهار نشده بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی است.

- علت اختلاف در سر جمع، ناشی از گرد کردن ارقام است.

^۱ جمعیت هدف طرح آمارگیری نیروی کار، افراد در سن کار خانوارهای معمولی ساکن و گروهی مناطق شهری و روستایی کشور می‌باشند.

^۲ NEET(Not in Education, Employment or Training)

جدول ۱- شاخص‌های عمده بازارکار و تغییرات آن به تفکیک جنس، نقاط شهری و روستایی در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ (ادامه)

(تعداد: نفر - نرخ، سهم و نسبت: درصد)

نقاط روستایی		نقاط شهری			شاخص‌های نیروی کار	
تغییرات	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	تغییرات	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	
-۶۴۷۸۵	۱۴۶۱۹۵۹۵	۱۴۵۵۴۸۱۰	۷۵۴۸۶۳	۴۷۷۵۶۱۳۹	۴۸۵۱۱۰۰۲	تعداد جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر ^۱
-۱	۴۴,۲	۴۳,۲	-۰,۱	۴۰,۴	۴۰,۳	نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
-۱۷۲۵۲۷	۶۴۵۷۸۱۸	۶۲۸۵۲۹۱	۲۵۷۸۲۲	۱۹۲۷۹۲۹۲	۱۹۵۴۷۱۱۴	تعداد جمعیت غیرفعال ۱۵ ساله و بیش‌تر
۱۰۷۷۴۳	۸۱۶۱۷۷۷	۸۲۶۹۵۲۰	۴۹۷۰۴۰	۲۸۴۷۶۸۴۸	۲۸۹۷۳۸۸۸	تعداد اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
-۰,۸	۴۱	۴۰,۲	۰,۱	۳۶,۲	۳۶,۳	نسبت اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
-۱۴۲۸۹۵	۵۹۹۳۰۹۲	۵۸۵۰۱۹۷	۳۲۷۳۰۰	۱۷۲۶۹۹۵۵	۱۷۵۹۷۲۵۵	تعداد بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
-۰,۳	۷,۲	۶,۹	-۰,۵	۱۰,۴	۹,۹	نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
-۲۹۶۳۲	۴۶۴۷۲۶	۴۳۵۰۹۴	-۶۹۴۷۸	۲۰۰۹۳۳۷	۱۹۳۹۸۵۹	تعداد بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله
-۰,۸	۱۸,۴	۱۷,۶	۰,۱	۲۶	۲۶,۱	نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله
-۱۳۶۵۰	۱۳۳۲۸۶	۱۱۹۶۳۶	۸۸۲۱	۴۲۹۳۳۶	۴۳۸۱۵۷	تعداد بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله
-۰,۲	۱۲,۹	۱۲,۷	-۰,۳	۱۷,۹	۱۷,۶	نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله
-۲۸۷۵۹	۳۲۹۶۲۶	۳۰۰۸۶۷	-۶۲۹۵۱	۱۴۳۱۳۴۷	۱۳۶۸۳۹۶	تعداد اشتغال در بخش کشاورزی
-۲,۴	۴۸,۶	۴۶,۲	-۰,۱	۶,۵	۶,۴	سهم اشتغال در بخش کشاورزی
-۲۰۸۱۰۸	۲۹۱۳۲۸۳	۲۷۰۵۱۷۵	-۷۴۷۹	۱۱۲۹۵۴۹	۱۱۲۲۰۷۰	تعداد اشتغال در بخش صنعت
۰,۸	۲۸,۷	۲۹,۵	۰,۳	۳۴,۹	۳۵,۲	سهم اشتغال در بخش صنعت
۶۰۱۸	۱۷۲۰۷۱۷	۱۷۲۶۷۳۵	۱۷۴۹۰۶	۶۰۲۷۷۹۸	۶۲۰۲۷۰۴	تعداد اشتغال در بخش خدمات
۱,۵	۲۲,۷	۲۴,۲	-۰,۱	۵۸,۵	۵۸,۴	سهم اشتغال در بخش خدمات
۵۹۱۸۸	۱۳۵۸۸۵۳	۱۴۱۸۰۴۱	۱۵۸۷۵۶	۱۰۱۱۰۷۸۶	۱۰۲۶۹۵۴۲	تعداد اشتغال ناقص
۰,۴	۱۳,۲	۱۳,۶	۰,۸	۸,۲	۹,۰	سهم اشتغال ناقص
۴۴۱۲	۷۸۸۵۷۲	۷۹۲۹۸۴	۱۷۵۱۶۸	۱۴۱۱۸۶۱	۱۵۸۷۰۲۹	تعداد بیکاری جمعیت فارغ‌التحصیل آموزش عالی
-۱,۵	۱۹,۵	۱۸,۰	-۰,۵	۱۳,۷	۱۳,۲	نرخ بیکاری جمعیت فارغ‌التحصیل آموزش عالی
-۶۱۵۷	۱۱۷۵۸۷	۱۱۱۴۳۰	۶۶۷	۸۴۵۱۷۵	۸۴۵۸۴۲	تعداد سهم جمعیت بیکار فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران
۰,۳	۲۵,۳	۲۵,۶	۱,۵	۴۲,۱	۴۳,۶	سهم سهم جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان
۰,۶	۸,۱	۸,۷	۰,۷	۳۰,۸	۳۱,۵	سهم سهم جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان
-۲,۴	۳۴,۴	۳۲,۰	-۱,۷	۲۷,۷	۲۶,۰	نرخ جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیر شاغل غیرمحصّل ^۵) (NEET)
-۶۸۹۸۹	۹۰۱۳۰۴	۸۳۲۳۱۵	-۹۴۴۸۷	۲۱۸۸۴۵۳	۲۰۹۳۹۶۶	تعداد متوسط ساعت کار
۱,۰	۴۰,۲	۴۱,۲	۱,۵	۴۲,۸	۴۴,۳	ساعت

۱ - اختلاف در جمع کل شاغلان با جمع شاغلان سه بخش ناشی از وجود اظهار نشده بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی است.

- علت اختلاف در سر جمع، ناشی از گرد کردن ارقام است.

جمعیت هدف طرح آمارگیری نیروی کار، افراد در سن کار خانوارهای معمولی ساکن و گروهی مناطق شهری و روستایی کشور می‌باشند.

^۵ NEET(Not in Education, Employment or Training)

بررسی اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی نشان می‌دهد که بخش خدمات با ۴۹,۸ درصد بیش‌ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی، بخش‌های صنعت با ۳۳,۸ درصد و کشاورزی با ۱۶,۳ درصد قرار دارند. سهم شاغلان بخش کشاورزی ۱,۱ درصد کاهش را نسبت به سال ۱۳۹۹ تجربه کرده است، اما بخش‌های صنعت و خدمات در سال ۱۴۰۰ افزایش ۰,۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ داشته است.

بررسی نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۹,۲ درصد از جمعیت فعال، بیکار بوده‌اند. همچنین بر اساس فاصله اطمینان ۹۵٪ نرخ بیکاری کل کشور بین ۸,۹ درصد تا ۹,۵ درصد با نقطه مرکزی ۹,۲ درصد بدست آمده است؛ بدین معنی که این فاصله با اطمینان ۹۵ درصد، مقدار واقعی نرخ بیکاری کل کشور را در بر می‌گیرد. بر اساس این نتایج، نرخ بیکاری در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش‌تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص، نسبت به سال قبل (۱۳۹۹)، ۰,۴ درصد کاهش داشته است.

بررسی نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله حاکی از آن است که ۲۳,۷ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش‌تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص نسبت به سال گذشته تغییری نیافته است.

بررسی نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله حاکی از آن است که ۱۶,۵ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش‌تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص نسبت به سال گذشته ۰,۲ درصد کاهش یافته است.

بررسی نرخ بیکاری فارغ التحصیل آموزش عالی، نشان می‌دهد که ۱۳,۶ درصد از جمعیت فعال فارغ التحصیل آموزش عالی بیکار بوده‌اند. این نرخ در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط روستایی نسبت به نقاط شهری بیش‌تر بوده است. بررسی روند تغییرات این نرخ حاکی از آن است که نسبت به سال قبل ۰,۶ درصد کاهش داشته است.

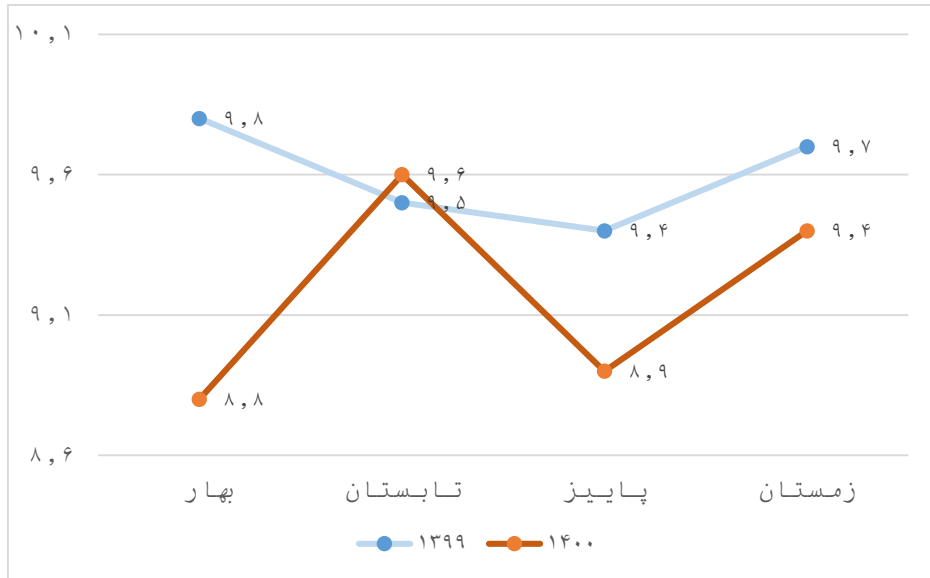
سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص نشان می‌دهد که ۱۰,۲ درصد جمعیت شاغل، دارای اشتغال ناقص بوده‌اند. این شاخص در بین مردان بیش‌تر از زنان و در نقاط روستایی بیش‌تر از نقاط شهری بوده است. سهم اشتغال ناقص در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل ۰,۷ درصد افزایش داشته است.

در سال ۱۴۰۰ سهم جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران ۴۰,۳ درصد بوده است. این سهم در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بالاتر است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می‌دهد که نسبت به سال قبل ۱,۴ درصد افزایش داشته است.

همچنین، نتایج گویای آن است که در سال ۱۴۰۰، سهم جمعیت شاغل فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان ۲۵,۸ درصد بوده است. این سهم در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بالاتر است. با بررسی تغییرات مشاهده می‌شود، این شاخص نسبت سال قبل ۰,۸ درصد افزایش داشته است.

بررسی سهم شاغلین ۱۵ ساله و بیش‌تر با ساعت کار معمول ۴۹ ساعت و بیش‌تر نشان می‌دهد، ۳۷,۸ درصد شاغلین، به‌طور معمول، ۴۹ ساعت و بیش‌تر در هفته کار می‌کنند. این شاخص که یکی از نماگرهای کار شایسته است نشان می‌دهد در کشور سهم زیادی از شاغلین بیش‌تر از استاندارد کار می‌کنند. این شاخص نسبت به سال قبل ۱,۳ درصد افزایش داشته است.

نمودار ۲- نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ سال و بیشتر در فصل‌های متوالی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

جدول ۲- شاخص‌های عمده نیروی کار جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک استان در سال‌های ۱۳۹۹-۱۴۰۰

استان	نرخ مشارکت اقتصادی		نسبت اشتغال		نرخ بیکاری	
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰
کل کشور	۴۰,۹	۴۱,۳	۳۷,۲	۳۷,۳	۹,۲	(۸,۹ - ۹,۵)
آذربایجان شرقی	۴۱,۶	۴۲,۵	۳۸,۵	۳۹,۱	۷,۶	(۶,۸ - ۸,۵)
آذربایجان غربی	۴۳,۸	۴۳,۴	۳۸,۳	۳۷,۷	۱۲,۴	(۱۱,۰ - ۱۳,۸)
اردبیل	۴۶,۲	۴۶,۰	۴۱,۵	۴۲,۶	۱۰,۳	(۸,۷ - ۱۱,۸)
اصفهان	۴۱,۰	۴۱,۴	۳۶,۶	۳۶,۹	۱۰,۶	(۹,۴ - ۱۱,۷)
البرز	۳۹,۶	۴۰,۶	۳۵,۸	۳۵,۹	۹,۷	(۸,۶ - ۱۰,۸)
ایلام	۳۴,۱	۳۴,۷	۳۱,۶	۳۲,۴	۷,۵	(۶,۳ - ۸,۶)
بوشهر	۳۸,۴	۳۸,۱	۳۴,۹	۳۴,۴	۹,۰	(۷,۴ - ۱۰,۶)
تهران	۴۱,۱	۳۹,۸	۳۸,۱	۳۶,۹	۷,۳	(۶,۴ - ۸,۱)
چهارمحال و بختیاری	۴۱,۶	۴۳,۷	۳۶,۵	۳۷,۱	۱۲,۳	(۱۰,۹ - ۱۳,۷)
خراسان جنوبی	۴۲,۰	۴۱,۸	۳۹,۰	۳۹,۲	۷,۳	(۶,۵ - ۸,۱)
خراسان رضوی	۴۰,۹	۴۳,۶	۳۸,۲	۴۰,۹	۶,۶	(۵,۷ - ۷,۵)
خراسان شمالی	۴۴,۷	۴۶,۲	۴۰,۳	۴۱,۲	۹,۷	(۸,۵ - ۱۱,۰)
خوزستان	۳۹,۹	۴۰,۶	۳۴,۹	۳۵,۰	۱۲,۶	(۱۱,۴ - ۱۳,۸)
زنجان	۴۵,۵	۴۵,۵	۴۲,۵	۴۲,۱	۶,۵	(۵,۸ - ۷,۳)
سمنان	۳۷,۱	۳۷,۶	۳۴,۵	۳۴,۸	۷,۱	(۶,۱ - ۸,۲)
سیستان و بلوچستان	۳۴,۵	۳۳,۸	۳۱,۳	۲۹,۹	۹,۴	(۷,۹ - ۱۱,۰)
فارس	۳۷,۳	۳۸,۱	۳۴,۴	۳۵,۲	۷,۶	(۶,۶ - ۸,۷)
قزوین	۴۴,۴	۴۳,۴	۴۱,۲	۳۹,۲	۷,۲	(۶,۱ - ۸,۲)
قم	۳۷,۰	۳۸,۱	۳۳,۵	۳۴,۳	۹,۳	(۸,۲ - ۱۰,۳)
کردستان	۴۲,۲	۴۳,۸	۳۷,۳	۳۷,۷	۱۱,۷	(۱۰,۳ - ۱۳,۲)
کرمان	۴۰,۳	۳۹,۶	۳۵,۸	۳۵,۳	۱۱,۲	(۱۰,۰ - ۱۲,۴)
کرمانشاه	۴۳,۰	۴۳,۷	۳۶,۶	۳۷,۲	۱۴,۹	(۱۲,۹ - ۱۶,۹)
کهگیلویه و بویراحمد	۳۴,۵	۳۴,۸	۳۱,۴	۳۱,۰	۹,۱	(۷,۸ - ۱۰,۵)
گلستان	۳۸,۰	۳۹,۱	۳۵,۱	۳۵,۵	۷,۶	(۶,۴ - ۸,۸)
گیلان	۴۵,۲	۴۴,۵	۴۱,۰	۴۰,۲	۹,۲	(۸,۱ - ۱۰,۴)
لرستان	۴۱,۳	۴۱,۱	۳۶,۱	۳۴,۸	۱۲,۵	(۱۱,۲ - ۱۳,۸)
مازندران	۴۳,۲	۴۴,۰	۴۰,۱	۴۰,۷	۷,۰	(۵,۹ - ۸,۱)
مرکزی	۳۶,۶	۳۵,۷	۳۳,۸	۳۳,۱	۷,۸	(۶,۷ - ۸,۹)
هرمزگان	۴۳,۶	۴۹,۰	۳۶,۷	۴۲,۴	۱۵,۸	(۱۴,۴ - ۱۷,۳)
همدان	۴۱,۸	۴۲,۸	۳۸,۸	۳۹,۳	۷,۱	(۶,۱ - ۸,۱)
یزد	۴۷,۸	۴۵,۲	۴۲,۱	۴۰,۲	۱۱,۸	(۱۰,۵ - ۱۳,۲)

جدول ۳- شاخص‌های عمده نیروی کار جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۰

استان	بهار			تابستان			پاییز			زمستان		
	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری
کل کشور	۴۱,۴	۳۷,۷	۸,۸	۴۱,۱	۳۷,۲	۹,۶	۴۰,۹	۳۷,۳	۸,۹	۴۰,۴	۳۶,۶	۹,۴
آذربایجان شرقی	۴۳,۲	۴۰,۰	۷,۴	۴۲,۷	۳۹,۳	۷,۹	۴۰,۸	۳۸,۳	۶,۱	۳۹,۹	۳۶,۳	۹,۱
آذربایجان غربی	۴۵,۰	۴۰,۵	۱۰,۲	۴۶,۳	۴۱,۹	۹,۵	۴۳,۴	۳۸,۲	۱۲,۱	۴۰,۳	۳۲,۹	۱۸,۳
اردبیل	۴۷,۵	۴۲,۳	۸,۹	۴۵,۸	۴۲,۹	۶,۴	۴۶,۹	۴۱,۳	۱۲,۰	۴۴,۷	۳۸,۵	۱۴,۰
اصفهان	۴۲,۱	۳۸,۴	۸,۹	۴۱,۳	۳۶,۱	۱۲,۶	۴۰,۵	۳۵,۹	۱۱,۴	۴۰,۰	۳۶,۲	۹,۵
البرز	۳۹,۷	۳۵,۵	۱۰,۶	۳۹,۷	۳۶,۰	۹,۱	۳۹,۶	۳۶,۳	۸,۳	۳۹,۴	۳۵,۲	۱۰,۷
ایلام	۳۴,۵	۳۱,۵	۸,۵	۳۴,۶	۳۲,۱	۷,۳	۳۴,۰	۳۱,۶	۷,۲	۳۳,۴	۳۱,۱	۶,۹
بوشهر	۳۶,۸	۳۳,۹	۷,۸	۳۸,۴	۳۴,۴	۱۰,۵	۳۹,۴	۳۵,۹	۸,۷	۳۹,۰	۳۵,۵	۸,۹
تهران	۴۰,۷	۳۸,۱	۶,۳	۴۱,۵	۳۷,۹	۸,۹	۴۱,۵	۳۸,۲	۷,۹	۴۰,۸	۳۸,۴	۶,۰
چهارمحال و بختیاری	۴۳,۱	۳۷,۳	۱۳,۴	۴۱,۸	۳۶,۶	۱۲,۴	۴۱,۰	۳۶,۶	۱۰,۹	۴۰,۶	۳۵,۶	۱۲,۴
خراسان جنوبی	۴۳,۲	۴۰,۰	۷,۳	۴۲,۲	۳۹,۰	۷,۶	۴۱,۰	۳۸,۱	۷,۰	۴۱,۶	۳۸,۷	۷,۱
خراسان رضوی	۴۰,۵	۳۷,۸	۶,۸	۴۰,۳	۳۷,۳	۷,۵	۴۲,۷	۴۰,۴	۵,۳	۴۰,۱	۳۷,۴	۶,۸
خراسان شمالی	۴۴,۲	۴۰,۵	۸,۵	۴۵,۶	۴۰,۴	۱۱,۴	۴۵,۰	۴۱,۳	۸,۳	۴۳,۸	۳۹,۱	۱۰,۸
خوزستان	۳۹,۷	۳۴,۵	۱۳,۱	۴۰,۲	۳۴,۴	۱۴,۳	۳۹,۲	۳۴,۸	۱۱,۴	۴۰,۶	۳۵,۹	۱۱,۶
زنجان	۴۶,۴	۴۳,۲	۶,۷	۴۶,۷	۴۳,۷	۶,۵	۴۳,۱	۴۰,۶	۵,۸	۴۵,۸	۴۲,۶	۷,۱
سمنان	۳۷,۱	۳۴,۰	۸,۵	۳۶,۸	۳۴,۴	۶,۵	۳۸,۱	۳۵,۶	۶,۶	۳۶,۵	۳۴,۰	۷,۰
سیستان و بلوچستان	۳۴,۷	۳۱,۲	۱۰,۲	۳۳,۴	۲۹,۷	۱۱,۲	۳۴,۹	۳۱,۹	۸,۷	۳۵,۰	۳۲,۴	۷,۶
فارس	۳۷,۶	۳۴,۶	۸,۰	۳۶,۷	۳۴,۳	۶,۴	۳۷,۸	۳۴,۸	۷,۹	۳۷,۱	۳۴,۱	۸,۲
قزوین	۴۴,۴	۴۱,۲	۷,۱	۴۳,۳	۴۰,۷	۶,۲	۴۴,۱	۴۰,۸	۷,۵	۴۵,۶	۴۲,۰	۷,۸
قم	۳۷,۷	۳۳,۹	۱۰,۱	۳۶,۰	۳۲,۹	۸,۵	۳۶,۶	۳۳,۱	۹,۵	۳۷,۵	۳۴,۲	۸,۹
کردستان	۴۲,۴	۳۸,۲	۹,۹	۴۲,۶	۳۸,۶	۹,۶	۴۲,۳	۳۷,۷	۱۰,۹	۴۱,۷	۳۴,۷	۱۶,۷
کرمان	۴۰,۲	۳۵,۶	۱۱,۴	۴۰,۳	۳۵,۸	۱۱,۱	۳۹,۶	۳۵,۲	۱۱,۳	۴۱,۱	۳۶,۵	۱۱,۲
کرمانشاه	۴۴,۶	۳۸,۱	۱۴,۷	۴۴,۴	۳۸,۲	۱۴,۰	۴۲,۲	۳۶,۶	۱۳,۲	۴۰,۸	۳۳,۵	۱۷,۹
کهگیلویه و بویراحمد	۳۳,۳	۳۰,۶	۸,۲	۳۴,۸	۳۱,۳	۱۰,۲	۳۴,۷	۳۱,۴	۹,۶	۳۵,۳	۳۲,۴	۸,۴
گلستان	۳۷,۵	۳۴,۷	۷,۴	۳۷,۵	۳۴,۳	۸,۵	۳۸,۵	۳۵,۷	۷,۴	۳۸,۵	۳۵,۸	۷,۰
گیلان	۴۶,۸	۴۳,۲	۷,۵	۴۴,۴	۳۹,۲	۱۱,۶	۴۵,۰	۴۱,۱	۸,۷	۴۴,۵	۴۰,۴	۹,۲
لرستان	۴۳,۱	۳۸,۳	۱۱,۰	۴۲,۰	۳۷,۱	۱۱,۸	۴۰,۴	۳۵,۳	۱۲,۸	۳۹,۶	۳۳,۹	۱۴,۵
مازندران	۴۵,۰	۴۱,۷	۷,۴	۴۲,۹	۴۰,۲	۶,۳	۴۲,۸	۴۰,۱	۶,۵	۴۲,۰	۳۸,۷	۷,۹
مرکزی	۳۵,۶	۳۲,۸	۷,۹	۳۷,۱	۳۴,۳	۷,۷	۳۷,۱	۳۴,۲	۷,۷	۳۶,۶	۳۳,۶	۸,۰
هرمزگان	۴۵,۲	۳۷,۷	۱۶,۶	۴۴,۰	۳۶,۰	۱۸,۲	۴۲,۵	۳۶,۰	۱۵,۳	۴۲,۶	۳۶,۹	۱۳,۲
همدان	۴۲,۴	۴۰,۰	۵,۶	۴۲,۳	۳۹,۵	۶,۵	۴۱,۰	۳۷,۸	۷,۸	۴۱,۳	۳۷,۸	۸,۵
یزد	۴۹,۶	۴۲,۷	۱۴,۰	۴۸,۵	۴۱,۹	۱۳,۶	۴۵,۸	۴۱,۰	۱۰,۵	۴۷,۱	۴۲,۹	۹,۰

جدول ۴- سهم اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک استان در سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۹

استان	کشاورزی		صنعت		خدمات	
	سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹
کل کشور	۱۶,۳	۱۷,۴	۳۳,۸	۳۳,۳	۴۹,۸	۴۹,۳
آذربایجان شرقی	۱۷,۳	۲۰,۶	۳۹,۷	۳۸,۱	۴۲,۹	۴۱,۲
آذربایجان غربی	۳۱,۹	۳۳,۱	۲۵,۲	۲۵,۴	۴۲,۹	۴۱,۵
اردبیل	۳۱,۳	۳۳,۱	۲۶,۶	۲۷,۳	۴۲,۲	۳۹,۶
اصفهان	۹,۳	۱۱,۲	۴۳,۸	۴۲,۴	۴۶,۹	۴۶,۴
البرز	۳,۴	۳,۶	۴۳,۰	۴۲,۴	۵۳,۶	۵۴,۰
ایلام	۲۱,۳	۲۳,۵	۳۰,۵	۲۸,۷	۴۸,۲	۴۷,۸
بوشهر	۱۱,۵	۱۲,۹	۲۵,۴	۲۸,۲	۶۳,۱	۵۸,۹
تهران	۱,۸	۱,۵	۳۵,۴	۳۵,۲	۶۲,۹	۶۳,۳
چهارمحال و بختیاری	۱۳,۰	۱۳,۷	۴۵,۵	۴۵,۸	۴۱,۵	۴۰,۵
خراسان جنوبی	۲۱,۶	۲۴,۰	۳۳,۱	۳۳,۴	۴۵,۳	۴۲,۷
خراسان رضوی	۱۹,۸	۱۸,۳	۳۳,۹	۳۴,۹	۴۶,۳	۴۶,۸
خراسان شمالی	۳۰,۹	۳۳,۹	۲۹,۴	۲۸,۲	۳۹,۷	۳۷,۹
خوزستان	۱۶,۲	۱۶,۷	۳۲,۴	۳۲,۵	۵۱,۴	۵۰,۸
زنجان	۲۷,۴	۳۲,۶	۳۵,۱	۳۳,۳	۳۷,۶	۳۴,۱
سمنان	۱۳,۵	۱۵,۲	۳۷,۶	۳۵,۲	۴۸,۹	۴۹,۶
سیستان و بلوچستان	۱۴,۶	۱۶,۳	۳۸,۲	۳۵,۹	۴۷,۲	۴۷,۸
فارس	۱۹,۳	۲۰,۶	۲۸,۶	۲۶,۸	۵۲,۱	۵۲,۵
قزوین	۱۸,۶	۲۰,۷	۳۹,۲	۳۷,۶	۴۲,۱	۴۱,۷
قم	۴,۷	۴,۷	۴۱,۸	۴۱,۸	۵۳,۲	۵۳,۴
کردستان	۲۲,۴	۲۴,۴	۲۷,۶	۲۶,۳	۵۰,۰	۴۹,۳
کرمان	۳۷,۹	۳۸,۷	۲۱,۹	۲۳,۹	۴۰,۲	۳۷,۴
کرمانشاه	۲۵,۲	۲۸,۶	۲۶,۶	۲۴,۸	۴۸,۲	۴۶,۷
کهگیلویه و بویراحمد	۱۴,۹	۱۸,۴	۳۶,۶	۳۴,۵	۴۸,۵	۴۷,۱
گلستان	۲۴,۳	۲۷,۱	۲۹,۹	۳۰,۱	۴۵,۸	۴۲,۸
گیلان	۲۴,۹	۲۵,۶	۲۷,۱	۲۶,۳	۴۸,۰	۴۸,۱
لرستان	۲۵,۷	۲۶,۳	۲۹,۵	۲۹,۱	۴۴,۹	۴۴,۵
مازندران	۱۸,۸	۱۸,۲	۳۰,۵	۲۹,۶	۵۰,۸	۵۲,۳
مرکزی	۱۵,۷	۱۷,۲	۴۴,۸	۴۳,۶	۳۹,۴	۳۹,۲
هرمزگان	۱۹,۵	۲۱,۰	۳۳,۶	۳۱,۴	۴۷,۰	۴۷,۷
همدان	۲۶,۳	۲۸,۸	۳۰,۴	۳۰,۶	۴۳,۲	۴۰,۵
یزد	۷,۶	۷,۹	۴۴,۳	۴۳,۷	۴۸,۲	۴۸,۵

جدول ۵- سهم اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۰

استان	بهار			تابستان			پاییز			زمستان	
	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	صنعت	خدمات
کل کشور	۱۷,۹	۳۳,۲	۴۸,۸	۱۷,۴	۳۳,۸	۴۸,۸	۱۵,۴	۳۴,۷	۴۹,۹	۳۳,۶	۵۱,۹
آذربایجان شرقی	۱۹,۵	۳۸,۸	۴۱,۷	۲۰,۲	۳۷,۸	۴۱,۹	۱۶,۲	۴۱,۵	۴۲,۲	۴۱,۱	۴۶,۱
آذربایجان غربی	۳۲,۹	۲۶,۹	۴۰,۲	۳۶,۱	۲۴,۷	۳۹,۱	۲۹,۲	۲۷,۹	۴۳,۰	۲۰,۴	۵۰,۹
اردبیل	۳۴,۳	۲۶,۲	۳۹,۴	۳۲,۱	۲۷,۸	۴۰,۱	۳۰,۶	۲۶,۴	۴۲,۹	۲۵,۸	۴۶,۷
اصفهان	۱۱,۵	۴۲,۰	۴۶,۵	۱۰,۲	۴۵,۱	۴۴,۷	۷,۸	۴۵,۸	۴۶,۵	۴۲,۴	۵۰,۱
البرز	۴,۳	۴۲,۴	۵۳,۳	۴,۰	۴۲,۲	۵۳,۸	۲,۶	۴۳,۹	۵۳,۵	۴۳,۶	۵۳,۸
ایلام	۲۲,۵	۲۹,۹	۴۷,۶	۲۰,۴	۲۹,۹	۴۹,۷	۲۰,۹	۳۲,۴	۴۶,۷	۲۹,۸	۴۸,۹
بوشهر	۱۱,۳	۲۶,۴	۶۲,۲	۱۰,۹	۲۶,۸	۶۲,۲	۱۱,۰	۲۵,۳	۶۳,۷	۲۳,۰	۶۴,۳
تهران	۱,۸	۳۴,۲	۶۴,۱	۱,۶	۳۶,۰	۶۲,۳	۱,۷	۳۶,۱	۶۲,۲	۳۵,۲	۶۲,۹
چهارمحال و بختیاری	۱۴,۷	۴۳,۴	۴۱,۸	۱۲,۷	۴۵,۴	۴۱,۹	۱۲,۶	۴۷,۲	۴۰,۱	۴۵,۹	۴۲,۲
خراسان جنوبی	۲۱,۰	۳۴,۱	۴۴,۹	۲۴,۳	۳۲,۱	۴۳,۷	۲۱,۸	۳۳,۰	۴۵,۱	۳۳,۲	۴۷,۴
خراسان رضوی	۲۰,۶	۳۴,۹	۴۴,۵	۲۱,۱	۳۴,۶	۴۴,۳	۲۰,۰	۳۳,۴	۴۶,۷	۳۲,۸	۴۹,۵
خراسان شمالی	۳۳,۳	۲۷,۶	۳۹,۱	۳۲,۳	۲۸,۱	۳۹,۶	۳۰,۵	۳۰,۸	۳۸,۷	۳۱,۱	۴۱,۴
خوزستان	۱۶,۹	۳۳,۱	۵۰,۰	۱۶,۵	۳۲,۹	۵۰,۶	۱۵,۴	۳۲,۵	۵۲,۱	۳۱,۴	۵۲,۷
زنجان	۳۰,۷	۳۳,۷	۳۵,۶	۳۱,۰	۳۲,۷	۳۶,۳	۲۵,۳	۳۷,۷	۳۷,۰	۳۶,۴	۴۱,۵
سمنان	۱۴,۰	۳۵,۲	۵۰,۸	۱۴,۶	۳۷,۱	۴۸,۴	۱۳,۱	۴۰,۶	۴۶,۳	۳۷,۴	۵۰,۳
سیستان و بلوچستان	۱۶,۴	۳۶,۶	۴۷,۰	۱۴,۳	۴۰,۷	۴۵,۰	۱۳,۷	۳۹,۲	۴۷,۲	۳۶,۷	۴۹,۳
فارس	۲۰,۳	۲۸,۹	۵۰,۹	۲۰,۰	۲۸,۴	۵۱,۶	۱۹,۴	۲۷,۸	۵۲,۸	۲۹,۲	۵۳,۲
قزوین	۲۲,۲	۳۸,۲	۳۹,۶	۲۰,۴	۳۷,۲	۴۲,۴	۱۶,۲	۴۱,۰	۴۲,۶	۴۰,۴	۴۳,۷
قم	۵,۳	۴۰,۱	۵۴,۴	۴,۷	۴۱,۲	۵۳,۹	۵,۲	۴۳,۱	۵۱,۱	۴۳,۰	۵۳,۴
کردستان	۲۴,۹	۲۷,۳	۴۷,۸	۲۲,۷	۲۸,۶	۴۸,۷	۲۱,۷	۲۸,۸	۴۹,۴	۲۵,۶	۵۴,۳
کرمان	۳۶,۴	۲۴,۶	۳۹,۰	۳۶,۱	۲۲,۰	۴۱,۸	۳۸,۶	۲۰,۷	۴۰,۶	۲۰,۳	۳۹,۴
کرمانشاه	۲۹,۵	۲۴,۰	۴۶,۴	۲۶,۱	۲۵,۵	۴۸,۴	۲۳,۷	۲۹,۲	۴۷,۱	۲۸,۲	۵۱,۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۶,۱	۳۶,۴	۴۷,۵	۱۴,۷	۳۶,۲	۴۹,۱	۱۴,۷	۳۸,۲	۴۷,۱	۳۵,۵	۵۰,۲
گلستان	۲۶,۳	۲۸,۵	۴۵,۲	۲۵,۲	۳۱,۸	۴۳,۰	۲۳,۳	۳۰,۷	۴۶,۰	۲۸,۷	۴۸,۹
گیلان	۳۳,۲	۲۳,۹	۴۲,۹	۲۸,۸	۲۴,۰	۴۷,۲	۱۸,۴	۳۰,۰	۵۱,۵	۳۰,۴	۵۰,۶
لرستان	۲۷,۸	۳۰,۱	۴۲,۱	۲۶,۸	۲۹,۸	۴۳,۳	۲۳,۸	۳۰,۲	۴۶,۰	۲۷,۷	۴۸,۴
مازندران	۲۱,۹	۲۹,۱	۴۹,۰	۲۰,۹	۲۹,۲	۵۰,۰	۱۵,۸	۳۲,۳	۵۲,۰	۳۱,۴	۵۲,۳
مرکزی	۱۷,۷	۴۲,۵	۳۹,۸	۱۵,۵	۴۷,۱	۳۷,۴	۱۶,۱	۴۴,۹	۳۹,۰	۴۴,۷	۴۱,۷
هرمزگان	۲۰,۴	۳۲,۳	۴۷,۳	۱۷,۳	۳۴,۸	۴۷,۹	۲۰,۷	۳۵,۴	۴۳,۹	۳۱,۹	۴۸,۶
همدان	۲۸,۴	۳۱,۶	۴۰,۱	۲۹,۶	۲۹,۵	۴۰,۹	۲۴,۷	۳۰,۳	۴۵,۰	۳۰,۴	۴۷,۳
یزد	۸,۵	۴۵,۵	۴۶,۰	۶,۶	۴۳,۹	۴۹,۵	۸,۲	۴۳,۴	۴۸,۴	۴۴,۱	۴۸,۸

تعاریف و مفاهیم :

اندازه‌گیری اشتغال و بیکاری در طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران تا جایی که ممکن است از تعاریف و مفاهیم بین‌المللی جدید و بر اساس سیزدهمین کنفرانس بین‌المللی آمارشناسان کار^۶ که در سال ۱۹۸۳ برگزار گردید (ICLS ۱۹۸۳)، تبعیت می‌کند.

کار: برای تعیین چگونگی فعالیت اقتصادی افراد از کلمه کلیدی کار استفاده شده است. کار آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی (فکری یا بدنی) است که به منظور کسب درآمد (نقدی یا غیرنقدی) صورت پذیرد و هدف آن تولید کالا یا ارائه خدمت باشد. افرادی که کار می‌کنند به‌طور عمده به دو گروه خود اشتغال (افرادی که برای خود کار می‌کنند) و مزد و حقوق‌بگیر (افرادی که در قبال کار خود مزد و حقوق می‌گیرند) تقسیم می‌شوند.

زمان آماری (هفته مرجع): زمان آماری برای تعیین وضع فعالیت، دومین و سومین هفته تقویمی (شنبه تا جمعه) ماه میانی هر فصل است که هفته مرجع نامیده می‌شود.

شاغل: افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر که در طول هفته مرجع، طبق تعریف کار، حداقل یک ساعت کار کرده و یا بنا به دلایلی به‌طور موقت کارشان را ترک کرده باشند. افرادی که بدون دریافت مزد برای یکی از اعضای خانوار خود که با وی نسبت خویشاوندی دارند، کار می‌کنند (کارکنان فامیلی بدون مزد)؛ کارآموزانی که در دوره کارآموزی فعالیت در ارتباط با فعالیت مؤسسه محل کارآموزی انجام می‌دهند، یعنی مستقیماً در تولید کالا یا ارائه خدمات سهیم هستند؛ محصلانی که در هفته مرجع مطابق تعریف، کار کرده‌اند و تمام افرادی که در نیروهای مسلح به صورت کادر دائم یا موقت خدمت می‌کنند (نیروهای مسلح شامل پرسنل کادر، درجه‌داران و سربازان وظیفه‌ی نیروهای نظامی و انتظامی) از جمله گروه‌های افراد شاغل محسوب می‌شوند.

بیکار: افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر که سه معیار را همزمان دارا باشند: ۱- در هفته مرجع فاقد کار باشند (دارای اشتغال مزدبگیری یا خوداشتغالی نباشند)؛ ۲- در هفته مرجع و سه هفته قبل از آن جویای کار باشند (اقدامات مشخصی را به منظور جستجوی اشتغال مزدبگیری و یا خوداشتغالی به عمل آورده باشند) و ۳- در هفته مرجع و یا هفته بعد از آن برای اشتغال مزدبگیری یا خوداشتغالی، آماده برای کار باشند. افرادی که به‌دلیل آغاز به کار در آینده و یا انتظار بازگشت به شغل قبلی جویای کار نبوده، ولی فاقد کار و آماده برای کار بوده‌اند، نیز بیکار محسوب می‌شوند.

نیروی کار (جمعیت فعال): مجموع جمعیت شاغل و بیکار است.

اشتغال ناقص: افراد دارای اشتغال ناقص شامل تمام شاغلانی است که در هفته مرجع، حاضر در سرکار یا غایب موقت از محل کار بوده و به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیش‌تر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و... کم‌تر از ۴۴ ساعت کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته مرجع بوده‌اند.

۶. ILO, Thirteenth International Conference of Labour Statisticians (Geneva, ۱۹۸۳).

شاخص‌ها

نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت اقتصادی)

عبارت است از نسبت جمعیت فعال (شاغل و بیکار) ۱۵ ساله و بیش‌تر به جمعیت در سن کار، ۱۵ ساله و بیش‌تر، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{نرخ مشارکت اقتصادی} = \frac{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نسبت اشتغال

عبارت است از نسبت جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر به کل جمعیت در سن کار، ۱۵ ساله و بیش‌تر، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{نسبت اشتغال} = \frac{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نرخ اشتغال

عبارت است از نسبت جمعیت شاغل به جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{نرخ اشتغال} = \frac{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار ۱۵-۲۴ ساله به جمعیت فعال ۱۵-۲۴ ساله، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵-۲۴ ساله}}{\text{جمعیت فعال ۱۵-۲۴ ساله}} \times 100$$

نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار ۱۸-۳۵ ساله به جمعیت فعال ۱۸-۳۵ ساله، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۸-۳۵ ساله}}{\text{جمعیت فعال ۱۸-۳۵ ساله}} \times 100$$

نرخ بیکاری فارغ التحصیلان آموزش عالی

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی به جمعیت فعال فارغ التحصیل آموزش عالی، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری فارغ التحصیلان آموزش عالی} = \frac{\text{جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی}}{\text{جمعیت فعال فارغ التحصیل آموزش عالی}} \times 100$$

سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ التحصیل آموزش عالی

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی به کل جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ التحصیل آموزش عالی} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ التحصیل آموزش عالی}}{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times 100$$

سه‌م جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی

عبارت است از نسبت جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل آموزش عالی به کل جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{سه‌م جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی} = \frac{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی}}{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times 100$$

سه‌م اشتغال ناقص ۱۵ ساله و بیش‌تر

عبارت است از نسبت جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر دارای اشتغال ناقص به جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{سه‌م اشتغال ناقص ۱۵ ساله و بیش‌تر} = \frac{\text{جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر دارای اشتغال ناقص}}{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times 100$$

نرخ جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیر شاغل غیر محصل (NEET)

عبارت است از نسبت جمعیت ۱۵-۲۴ ساله و بیش‌تر که شاغل و در حال تحصیل نیستند به جمعیت ۱۵-۲۴ ساله، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیر شاغل غیر محصل (NEET)} = \frac{\text{جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیر شاغل غیر محصل}}{\text{جمعیت ۱۵-۲۴ ساله}} \times 100$$